

DAPHNE
DU MAURIER
LOUTKA

a jiné povídky

motto

motto

DAPHNE
DU MAURIER

LOUTKA
a jiné povídky

DAPHNE DU MAURIER

LOUTKA

a jiné povídky

Praha 2014

Přeložili Libuše a Luboš Trávníčkovi

Copyright © The Chichester Partnership 2011
Translation © Libuše a Luboš Trávníčkovi, 2014

ISBN 978-80-267-0207-8

*Správci pozůstalosti Daphne du Maurier
děkují Ann Willmoreové za pomoc při znovunalezení
některých povídek obsažených v této sbírce.*

ÚVOD

Dojdete na konec *Loutky*. Užasle stojíte u dveří po-temnělého pokoje, kde se Rebecka s havraními vlasy (ano, její jméno vás asi na chvíli pomýlí, pokud hledáte vodítko jako já) nachází ve stavu prudkého sexuálního vzrušení. Leží na divanu, její společník, loutka v životní velikosti jménem Julio po vás chlípně pošilhává a kříví vlhké šarlatové rty. Cítíte se nepříjemně, znepokojeně, zmateně. Loutka s mechanickými součástmi? Tohle má autorka na mysli? Měli vůbec ve dvacátých letech minulého století takové věci? Je to bizarní, morbidní. Nebo jste si tu povídku přečetli špatně? A pak si ji přečtete znovu a podivujete se mozku mladé – velmi mladé – spisovatelky i tomu, jak si mohla něco takového vysnit.

Když Daphne du Maurier napsala *Loutku*, bylo jí dvacet. Byl to první text, který vytvořila ve Fowey, kam uprchla před rozptylováním, jež pro ni představoval rodinný život soustředěný na tlachání a divadlo. Je to příběh posedlosti a potlačené podvědomé úzkosti mladé spisovatelky prolínající jeho stránkami jako víno vodou.

Obraz Julioových vlhkých červených rtů byl pro mě záhadou, dokud jsem se při přemýšlení o těchto povídkách nedočetla v pamětech Daphne du Maurier *Myself When Young* (*Když jsem byla mladá*), že její první kradmé polibky

s bratrancem Geoffreyem (dvakrát ženatým a o dvaadvacet let starším než ona) jí připomněly polibky jejího otce Geralda. „Zvláštní je, že se to tak podobá polibkům otce,“ poznamenává, a já pak pomyslela na jméno loutky: „Julio“, jen o maličko kratší než „Julius“, stejnojmenný otec s incestní a vražednou touhou po vlastní dceři v nejskandálnějším románu Daphne du Maurier, vydaném o pět let později v roce 1933.

Utkvělé myšlenky mladé du Maurier se derou k povrchu v mnoha raných povídkách a mně jako nejvíce fascinující rozhodně připadají právě povídky v této sbírce. Fanatická láska muže k nedosažitelné ženě, sexuální hanba a sexuální zneužívání, protichůdné potřeby samoty a družnosti; všechna témata jejich pozdějších slavných románů tu lze vidět v embryonální formě.

Gerald du Maurier se tu podle očekávání vznáší jako hrozba. Když se Daphne snažně doprošovala, aby směla zůstat v Cornwallu a psát, unikala nejen Londýnu, ale i chorobné lásce otce, jehož záchvaty vzteku a obviňování podnícené portským jí působily muka. Něco tak nevinného jako dětská hračka se v noci ukáže být čímsi sprostým a hanebným a možná to vypovídá o tom, jak se musela cítit, když odhalila „hanebnou extázi“ sexu; pocit viny neodstranitelný jako skvrna, kterou jsou poznamenány její pozdější ženské postavy, zejména Hesta v autorčině druhém románu *Už nikdy nebudeme mladí*, a která se samozřejmě projevuje v údajné nymfomanii první paní de Winterové v *Mrtvé a živé*.

Loutka není jediná povídka s podtextem oblíbené dcery, jejíž otec nechce, aby dospěla a odešla od něj. Možná nej-

silnější z těchto povídek je *Východní vítr*, který napsala, když jí bylo devatenáct. Opět je o pustošení. V tomto případě je neposkrvněným rájem ostrov odříznutý od světa a osídlený malým společenstvím lidí, kteří jsou navzájem spříznění manželskými svazky a jimž postačuje žít „slepě, šťastně, jako děti“. Guthrie a Jane jsou „nevšímaví k touze“ a všechno je dobré, dokud se vítr nezmění „jako ďábel vypuštěný na ostrov“ nebo had či nápor sexuality, a od východu nepřijíždě brigu plnou námořníků a brandy. Probudí se chtíč, a když Jane pocítí „nádherné chvění“, ohlédne se „poprvé s pocitem viny“ po manželovi, jestli si toho nevšiml. Povídka končí dramaticky, neboť nevinná země je rozervána na kusy divokou sexuální touhou, což neprojde bez trestu.

Propuknutí sexuality je stejně nepříjemné v *Kocourkovi*, kde dospívající dcera s úžasem zjišťuje, že ji matka nechrání, ale považuje ji za soupeřku. Tentokrát za temným inkoustem na stránce stojí Muriel du Maurier, autorčina matka, se svou dobře doloženou ambivalentností vůči prostřední dceři, a vesele pronesená slova: „Každý den se víc a víc podobáte matce. Není to úžasné pro vás obě – úplně jako dvě sestry!“ proto znějí jako prokletí.

Mnohé z těchto povídek byly napsané za zlověstně vyhlížejícími zdmi Cannon Hall, rodinného sídla v Hampsteadu, kde Daphne du Maurier žila do svých dvaadvaceti. I poté, co zjistila, že jediný lék na neutuchající energii jí může poskytnout svolení, aby zůstala ve Fowey a psala, po skončení prázdnin se přesto očekával její návrat do Londýna. Tam ji okleštění svobody natolik roztrpčovalo, že – jak píše ve svých pamětech – začala na každého hledět skrze

jakousi „mlhu nenávisti“, která proniká těmito povídkami tak hmatatelně, že mezi řádky málem slyšíme autorčin hlas mumlající nadávky (čemuž rozumí každý, kdo se pokouší psát v prostředí rodinného kruhu). „Dobrou noc, má milá,“ loučila se vypravěčka ve *Všechno brzy přebolí* se zdrcenou přítelkyní a „něžně ji políbila a pohladila po zošklivěném obličejí samá skvrna, který v ní vzbudil šílenou touhu se smát“. Boj o to, aby mohla zůstat ve Fowey a psát, vyhrála Daphne du Maurier až po svých dvaadvacátých narozeninách. V té době jí už otiskli první dvě povídky, obě jsou zařazeny do této sbírky. *A nyní se obraťme k Bohu, našemu Otci* pojednává o namyšleném a žvanivém knězi, který se nechová, jak káže (možná předobraz nemorálního vikáře v *Hospodě Jamajce*); *Rozdílnost povah*, povídka o muži, který potřebuje samotu, a ženě, která na něm visí, ukazuje autorčinu schopnost proniknout okamžitě do dvou postav tak, že čtenář zažívá, co se říká, zároveň s tím, co se slyší. Tento jedinečný dar o mnoho let později předvedla tak kouzelně v *Parazitech*.

Některé z těchto raných povídek líčí mužská postava, dvě z nich vyprávějí utahané prostitutky, a i když se autorka snaží sebevic maskovat se kníry či „příliš těsnými šaty z černého saténu“, zakrýt trýzeň způsobenou Geraldovým dominantním chováním a Murielinou ochotou k ústupkům vůči jeho četným pletkám nedokázala.

„Dítě, které je předurčené stát se spisovatelem, je zranitelné vůči každému větříku,“ napsala Daphne du Maurier ve svých pamětech a tyto rané povídky ukazují, jak byla mysl všímavého dítěte ubíjena a utvářena neustálým vyhlížením varování před hrozící bouří, přičemž bylo nutné zo-

rientovat se v matčině tváři nabádající *pas devant les enfants*, kdykoli poblíž číhala nějaká tragédie či nebezpečí. Cynismus v povídkách jako *Víkend, A jeho dopisy byly čím dál chladnější* a *Všechno brzy přebolí*, kde bezcitní muži a nešťastné ženy předurčují, že žádný happy end se konat nebude, ukazuje jasnozřivou mladou mysl se skrovnou vírou v možnosti lásky a manželství. Bylo by to nesmírně bolestné, nebýt takových báječně humorných poznámek, jako když mladý ženich stojí u oltáře a dívá se na nevěstu, „jako by byla kostka cukru a on pekingský psík“.

Mladá Daphne du Maurier měla od samého začátku schopnost umožnit čtenářům, aby s požitkem zažívali minulost a budoucnost jako přízračné vrstvy současnosti, jak lze vidět na podivně předjímajícím *Šťastném údolí* publikovaném v roce 1932 v *Illustrated London News*. Jako jakýsi duch strašící její vlastní budoucnost se tu zjevuje všudypřítomnost a snová intuice a téměř halucinační vize toho, co mělo teprve přijít v jejím nejslavnějším románu i v jejím životě. Zde můžeme poprvé zahlédnout sídlo Manderley z *Mrtvé a živé*, bezesporu inspirované Menabilly, cornwallským sídlem rodiny du Maurierových ve Fowey. „Proč mě tak plně ovládá minulost, kterou jsem vůbec neznala?“ táže se vypravěčka, trýzněná duše, nacházející klid a mír jen když sní o tomto místě a když může „opřít tvář o hladkou bílou stěnu domu, jako by byl součástí jejího života, kterou má ve svém nitru, kterou vlastní“.

V těchto povídkách – některé jsou velice dobré, některé méně, ale všechny jsou fascinující – se objevují prvky, jež budou Daphne du Maurier doprovázet celý život. Je tu psychologický vhled, který později využije při ztvárňování po-

stav svých románů a biografí, ale zde je otevřeně a mnohem očividněji obrácený k ní samotné.

Sex a vášně ve spojení se závistí a pocitem viny, právě to jsem hledala u Daphne du Maurier, když jsem se tak jako mnoho jiných dostala k jejím knihám v nešťastném věku dospívání – tedy ve věku, kdy ona začala psát. Je možné, že klíč k její popularitě lze nalézt mezi řádky povídek, které přišly na svět jako první: těch z hlubin, jako jsou *Loutka* a *Východní vítr*? Nemáme všichni ve své psýše nějakého Julia, který tam chlípně pokukuje? Nemůže být ten pocit hanby, tak dokonale zpracovaný v jejím pozdějším díle, spíš obecný než konkrétní? Tohle vše mě udivovalo, když jsem otáčela stránku za stránkou, plně zaujatá touto mladou spisovatelkou. Spisovatelkou, která se začínala vynořovat ze své ulity a zároveň hledala místo, kam se ukrýt, protože žíznila po samotě, moři a svobodě psát, což jí vydání těchto jejích prvních povídek nakonec umožnilo.

Polly Samsonová, prosinec 2010

VÝCHODNÍ VÍTR

Téměř sto mil západně od souostroví Scilly, daleko od hlavní lodní trasy, leží malý kamenitý ostrov Svatá Hilda. Má jen pár čtverečních mil a je to skalnatá pustina s velkými rozeklanými útesy, které se prudce svažují do hluboké vody. Přístav je sotva víc než úzká zátoka a vjezd do něj vypadá jako černá díry vytesaná do skály. Ostrov vystupuje z vody jako prapodivné, omšelé skalisko, nádherné ve své bezútěšnosti, se stěnami vystavenými větrům ze všech stran. Možná byl vyvržen z hlubin Atlantiku ve chvíli velkého neklidu a usazen zde, jakýsi malý vyzývavý kus země, aby navždy vzdoroval hněvu moře. Před sto lety věděl o něm jen málokdo a mnoho lodníků, kteří zahlédli na obzoru jeho černé obrysy, si představovalo, že je to jen osamělá skála, stojící jako hlídka uprostřed oceánu.

Počet obyvatel Svaté Hildy nikdy nepřekročil sedmdesátku a tihle lidé jsou potomci původních osadníků ze Scill a západního Irsku. Jejich jediným živobytím býval lov ryb a obdělávání půdy. Dnes se vše velice změnilo díky každoroční návštěvě příbřežního parníku a zavedení rozhlasu. Ovšem v polovině devatenáctého století mýjely někdy roky bez spojení s pevninou a ostrované degenerovali v tiché, netečné lidi, což byl nevyhnutelný důsledek sňatků mezi blízkými příbuznými. Tehdy tu nebyly žádné knihy, žádné noviny,

a dokonce i malá kaple, kterou postavili původní osadníci, přestala být používána. Rok za rokem zůstával život beze změny, jednotvárnost dní nikdy nepřerušila nová tvář či nová myšlenka. Někdy bylo na obzoru vidět náznak plachty a lidé zírali s údivem v očích, ale plachta se pomalu změnila v dalekou skvrnku a neznámá loď upadla v zapomnění.

Obyvatelé Svaté Hildy byli mírumilovní lidé, zrození do klidného, nerušeného bytí, stejně jednotvárného jako vlny bušící do jejich břehů. Nevěděli nic o životě mimo ostrov a neznali významnější události, než je zrození, smrt a střídání ročních období. Jejich životy zůstávaly nedotčené velkými emocemi, velkými smutky; jejich touhy se nikdy nevznítily, ale spočívaly uvězněné v jejich duších. Žili slepě, šťastně, jako děti, a spokojeni s tápáním v temnotách nikdy nepátrali po tom, co leží za jejich tmou. Jakýsi vnitřní smysl je varoval, že v jejich nevědomí spočívá bezpečí, štěstí, které nikdy nebylo bouřlivé, nikdy vítězné, nýbrž pokojné a tiché. Chodili s očima sklopenýma k zemi; už je unavovalo dívat se na moře, odkud nepříplouvá žádná loď, či zvedat tvář k obloze, která se mění jen zřídka.

Léta a zimy mýjely, děti vyrůstaly v muže a ženy – žádný jiný život tu nebyl. Daleko odtud se nacházely jiné země obývané cizími lidmi, kde je prý život těžký a lidé musejí o své bytí zápasit. Někdy některý ostrovan odplul, zamířil k pevnině a slíbil, že se vrátí se zprávami o zbytku světa. Možná se utopil nebo ho naložila nějaká loď plující kolem; nikdo se to nedozvěděl, protože takový člověk se už nikdy nevrátil. Nevrátil se nikdo, kdo ostrov opustil. I těch pár lodí, které tak zřídka na Svatou Hildu zavítaly, sem příplulo jen jednou a nikdy znovu.

Jako by žádný takový ostrov ani neexistoval, jako by to byl jen sen, přízračné zjevení lodníkovy mozku, jež vystoupí o půlnoci z moře jako výzva skutečnosti, pak zmizí v příboji a mlže do zapomnění a po letech se podvědomě připomene, mihne se ve zmatené vteřině zaprášenou částí mozku jako mrtvá myšlenka. Pro obyvatele Svaté Hildy byl přesto ostrov skutečností a připlouvající a odplouvající lodě pro ně představovaly přízraky.

Neexistovalo nic než ostrov. Co leželo za ním, bylo strašidelné, nepostižitelné; pravda se nacházela v holé skále, v doteku půdy, ve zvuku vln narážejících do útesů. Taková byla víra pokorných rybářů. Ve dne házeli do vody sítě a večer klábosili u přístavní zdi, aniž kdy pomysleli na země za mořem. Za svítání vyplouvali lovit ryby, a když měli sítě plné, vrátili se na ostrov a vystoupali po příkré stezce k polím, kde s otupělou trpělivostí obdělávali půdu.

U vody se k sobě choulila skupina chatrčí, jen zřídka o více než dvou místnostech pro celou rodinu. Tady se ženy skláněly nad ohništi, vařily a látaly oblečení svých mužů a od svítání do soumraku si v poklidu povídaly.

Jedna chatrč stála stranou od ostatních, postavená vysoko na útesu s výhledem dolů na zátoku. Dnes tu zůstalo jen původní místo, na němž se tyčí nevzhledná rádiová stanice; v oněch dobách to však byl domov rybářského náčelníka. Tady bydlel Guthrie s manželkou Jane, žili jako děti, spokojeni jeden s druhým, nevšimaví k touze, nevědomi si utrpení.

*

Guthrie stál za soumraku na útesech, pozoroval moře. Pod ním se v přístavišti pohupovaly rybářské čluny, při-

poutané na noc. Muži klábosili u přístavní zdi a k němu stoupal zvuk jejich hlasů promísený slabým pokřikováním dětí. Malá přístavní hráz byla kluzká od vodní tříště, krve a šupin mrtvých ryb. Z komínů se vinul kouř, tenký modrý sloupec se ve vzduchu kroutil a otáčel.

Ze dveří chatrče vyšla Jane, rukama si stínila oči, rozhlížela se po Guthriem. „Pojď domů!“ zavolala. „Večeři máš už hodinu hotovou. Nebude to k jídlu, to si piš.“ Mávl paží a otočil se, naposledy se letmo rozhlédl po obzoru. Obloha byla posetá bílými volně seskupenými oblaky a moře už nezůstávalo olejovitě hladké jako ve dne, ale začalo se mírně vzdouvat. U východního ústí přístaviště vlny dorážely na skály. K uším mu dolehl jemný hukot, jak moře nabíralo sílu, a s jeho vlasy si začal pohrávat chladný větřík. Seběhl dolů do vesnice a křikl na rybáře, postávající u přístavní zdi.

„Zvedá se východní vítr,“ oznámil jim. „Nevidíte, že obloha je jak rybí ocas a moře začíná bušit do skal? Do půlnoci vypukne taková vichřice, že vám urve hlavy, a moře bude zuřit víc než ďábel sám. Dohlídněte na čluny.“

Přístaviště bylo chráněné před větrem, přesto byly lodky pevně uvázané na přídi i na zádi, aby je moře přece jen nedneslo.

Když se Guthrie přesvědčil, že je na noc všechno zabezpečené, vystoupal po stezce ke své chatrči na útesu. Večeři snědl mlčky. Pociťoval neklid a vzrušení; klidné ovzduší chatrče jako by ho skličovalo. Pokusil se zaměstnat opravováním díry v jedné síti, ale nedokázal se soustředit. Síť mu vyklouzla z rukou; otočil hlavu a naslouchal. Zdálo se mu, že z noci zazněl výkřik. Přesto tam nic nebylo, jen tichý šum větru a zvuk příboje narážejícího na skály. Povzdechl

si a upřeně se zadíval do ohně, podivně znepokojený a s tíhou na duši.

V ložnici klečela Jane s hlavou u okna a naslouchala moři. Srdce jí podivně bušilo, ruce se jí třáslly; chtěla se vyplížit z chatrče a vyběhnout na útesy, kde by mohla pocítit plnou sílu větru. Udeřil by ji do prsou a smetl by jí vlasy z tváře, v uších by slyšela jeho zpěv a vnímala by slanou příchut' vodní tříště bodající do rtů a do očí. Zmocnila se jí touha smát se s větrem, křičet s mořem, rozevřít náruč a nechat se popadnout něčím, co by ji zahalilo jako tmavý plášť a co by zabránilo, aby se ve vysoké trávě na opuštěných útesech zatoulala daleko. Toužebně si přála, aby už začalo svítat, nikoli pozvolna, jak to tady mají dny ve zvyku, ale divoce, se sluncem spalujícím pole a větrem zmítajícím zpěněným mořem a přinášejícím zkázu. Stoupla by si na pobřeží a čekala, bosýma nohama by vnímala vlhký písek.

Před pokojem se ozvaly kročeje a Jane se s mírným zachvěním otočila od okna. Byl to Guthrie. Upřel na ni vážný pohled a vybídl ji, aby nepouštěla zvuk větru dovnitř. Tiše se svlékli a beze slova ulehli na úzké lůžko vedle sebe. Cítil teplo jejího těla, ale srdcem s ní nebyl. Jeho myšlenky opustily tělo, uvězněné tam po jejím boku, a prchly do noci. Cítila, že od ní odchází, ale nedbala toho. Odstrčila od sebe jeho studené ruce a oddala se vlastním snům, ke kterým neměl přístup.

Tak spali ve vzájemném objetí, ale každý sám o sobě; jako mrtvoly v hrobě, s dušemi dávno zmizelými a zapomenutými.

Když se probudili, oblohou už proniklo svítání. Slunce posedle zářilo na modré obloze a spalovalo zem. Mořské

vlny se zpěněnými hřebeny bušily do útesu a skal za přístavištěm a východní vítr neustával, zmítal trávou, roznášel rozpálený bílý písek a vynucoval si vítěznou cestu bílým mlžným oparem i zelenými vlnami jako ďábel vypuštěný na ostrov.

Guthrie přistoupil k oknu a pohlédl ven. Ze rtů mu unikl výkřik; vyrazil z chatrče, neschopný uvěřit vlastním očím. Jane ho následovala. Lidé v ostatních chatrčích už také stáli a zírali na přístaviště. Udiveně zvedali ruce a jejich vzrušené hlasy plnily vzduch zvukem, ale ten se vytrácel ve větru. Malé rybářské čluny v přístavišti totiž vypadaly jako trpaslíci vedle vysokých stěžňů s plachtami napjatými na ráhnech a schnoucími na ranním slunci; ve větru a přílivu se pohupovala kotvící briga.

*

Guthrie stál na přístavní hrázi v davu rybářů. Celá Svatá Hilda se tu shromáždila, aby přivítala cizince z brigy. Byli to vysocí tmaví muži s úzkýma mandlovýma očima, tihle lodníci ze zámoří, a když se smáli, blýskaly jim bílé zuby. Mluvili jiným jazykem. Guthrie a jeho druzi je zpovídali, zatímco ženy a děti je obklopily s otevřenými ústy, civěly jim do obličeje a ostýchavýma, udivenýma rukama se dotýkaly jejich oblečení.

„Jak jste našli vjezd do přístaviště,“ křičel Guthrie, „s tím větrem a mořem, co se s ním proti vám spojilo? To vás sem poslal snad sám ďábel.“

Lodníci se smáli a vrtěli hlavou. Nerozuměli, co říká. Jejich oči zabloudily za Guthrieho a rybáře k ženám. Usmívali se a něco si povídali, měli radost ze svého objevu.

Celou dobu jim slunce pražilo do hlav a východní vítr

neustával a rozpaloval vzduch jako dech z pekla. Toho dne na ryby nikdo nevyrazil. Za ústím přístaviště burácelo rozbouřené moře s obrovskými vlnami a rybářské čluny, malé a nevýznamné vedle cizí brigy, zůstaly na kotevních lanech.

Na obyvatele Svaté Hildy jako by padlo jakési šílenství. Sítě ležely opomenuté a neopravené u dveří chatrčí, nikdo nevěnoval pozornost a péči polím a květinám na kopcích nad vesnicí. Jediné, co je zajímalo, byli lodníci z brigy. Ostrované se drápali na loď, neopomenuli navštívit každou její část a vzrušenými zvědavými prsty se dotýkali oblečení cizinců. Lodníci se jim směli, z lodních kufrů vylovili pro muže cigarety, pro ženy našli zářivé šály kolem krku a ramen a barevné šátky na hlavu. Guthrie je odvedl na útesy a s cigaretou mezi rty si vykračoval trochu namyšleně jako malý kluk.

Rybáři otevřeli dokořán dveře chatrčí a každý z nich – žárlivý na pohostinnost druhých – toužil nabídnout to nejlepší přijetí. Lodníci ostrov záhy prozkoumali; považovali ho za chudý, pustý, nezajímavý. Sestoupili na pobřeží a na přístavní hrázi ve skupinách zívali, lenošili a doufali, že se změní počasí. Čas se jim nekonečně vlekl.

Pořád vál východní vítr, rozhazoval písek a měnil zem v prach. Slunce pánilo z oblohy bez jediného mráčku, rozbouřené moře se valilo kolem břehů, zelené, zpěněné, a zmítalo se a převracelo jako živé. Když slunce žíhané nepravidelnými proužky a bičované větrem zapadalo, ukazovalo na oblohu oranžovými prsty. I vzduch byl neklidný. Lodníci objevili na konci vesnice nepoužívanou kapli, utábořili se v ní a z brigy sem přenesli tabák a brandy.

Zdalo se, že mezi nimi nepanuje žádný řád. Neměli žádnou kázeň, neposlouchali žádné příkazy. Na brize zůstali jen dva muži jako hlídka. Rybáři se jejich chování nijak nepodivovali; jejich přítomnost na ostrově byla tak úžasná a vzácná, že nic jiného nehrálo roli. Přišli za lodníky do kaple a poprvé v životě ochutnali brandy. Nocí se rozléhal křik a zpěv. Ostrov byl teď úplně jiný, zmítaný náznaky a plný podivných tužeb. Guthrie stál mezi svými druhy, tváře zardělé, chladné oči rozzářené a pošetilé. V ruce držel sklenici a dlouhými, spokojenými doušky polykal brandy. Smál se s lodníky, divoce, bez důvodu; co na tom záleží, jestli nerozumí jejich slovům? Světla se mu před očima pohupovala, země pod nohama mu ujížděla, zdálo se, že dosud vůbec nežil. Vítr mohl hučet a moře bouřit a řvát, ale k němu teď promlouval svět. Za ostrovem leží jiné země, domovy těchto lodníků. Tam by našel život, krásu a podivná, neuvěřitelná dobrodružství. Už by neohýbal záda, nedřel se na té nanicovaté půdě. V uších mu zněly písně lodníků, tabákový kouř mu oslepoval oči a v žilách jako by se mu mísila brandy s krví.

Ženy tančily s lodníky. Někdo našel malou tahací harmoniku a housle se třemi strunami. Do vzduchu vzlétly bláznivé melodie. Ženy ještě nikdy netančily. Ve víru se jim nohy zvedaly nad zem, spodničky vlály za nimi. Lodníci se smáli, zpívali a vydupávali rytmus do podlahy. Rybáři se hloupě rozvalovali u stěn, opilí, šťastní, nedbající času. Jeden lodník přistoupil k Jane, usmál se a roztáhl paže. Tančila s ním, zardělá, vzrušená, dychtivá potěšit. Hudba hrála a stále rychleji poletovaly i jejich nohy stále rychleji poletovaly kolem místnosti. Pocítila, jak ji jeho paže sevřela pev-

nějí kolem pasu, vnímala jeho teplé tělo na svém. Na tváři pociťovala jeho dech. Zvedla hlavu a pohlédla mu do očí. Ty hleděly do jejích, viděly ji nahou, a lodník si navlhčil rty jazykem. Usmívali se, četli si navzájem myšlenky. Jane proběhlo nádherné chvění, jako při doteku chladivé ruky. Nohy jí zeslábly. Vědoma si touhy sklopila oči a ohlédla se, poprvé s pocitem viny, aby zjistila, jestli si toho Guthrie nevšiml.

A východní vítr se opíral do kaple a otrásal střechou a o pobřeží se tříštil burácející příboj.

*

Nový den byl od rozbřesku stejný, horký a neúprosný.

Vítr nezeslábl ani moře neumenšilo svou zuřivost. Brigada se dál pohupovala na svém kotvišti mezi rybářskými čluny. Rybáři se opírali spolu s lodníky o přístavní zeď, pili a kouřili, bez přemýšlení, bez energie, a proklínali vítr. Ženy nevařily a na látání nedbaly. Postávaly ve dveřích chatrčí s novými šály kolem ramen a zářivě červenými šátky na hlavách, s dětmi neměly trpělivost, byly neklidné a čekaly na úsměv.

Takto minul den, další noc a ještě další den. Slunce páliho, moře se otrásal a rozbíjelo o břeh, vítr vál. Zdálo se, že na ostrově vůbec není stín, tráva polehávala, hnědá a seschlá, a listí na těch pár stromech viselo vyprahlé, ubohé. Znovu padla noc a vítr neustával. Guthrie seděl v chatrči, hlavu v dlaních, prázdnou, nemyslicí. Cítil se nemocný a unavený jako velice starý člověk. Jenom jedna věc mohla zabránit větru, aby mu neřval v uších, a slunečnímu žáru, aby mu neničil oči. Plíce měl vyschlé, hrdlo ho páliho. Vyklopýtal z chatrče a vydal se z kopce dolů ke kapli, kde se lodníci a rybáři váleli jeden přes druhého na podlaze a z koutků úst jim

vytékalo brandy. Vrhel se mezi ně a pil. Oddal se pití lačně a nesmyslně a zapomněl na vítr i moře.

Jane za sebou zavřela dveře chatrče a vyběhla na útesy. Vysoká tráva jí hladila kotníky a vítr cuchal vlasy. Zpíval jí v uších, byla to vítězná píseň. Moře se vrhalo na skály pod ní a k Jane vystřelovaly kapky vodní tříště a pěny. Věděla, že jestli počká, on k ní z kaple přijde. Když chodila mezi lodníky u přístavní zdi, jeho oči ji celý den sledovaly. Na ničem nezáleželo, jen na tomhle. Guthrie spal, opilý, zapomenutý, ale tady na útesech na ni svítí hvězdy a vane východní vítr. Za shlukem stromů se objevil temný stín. Chvilí měla strach. Jen chvíli.

„Kdo je tam?“ zavolala, ale její hlas odnesl vítr.

Lodník k ní přistoupil. Zručnými, navyklými prsty z ní shodil oblečení; zvedla ruce před oči, aby skryla obličej. Zasmál se a zabořil jí rty do vlasů. Zůstala stát s nataženými pažemi a vyčkávala, nahá, bez rozpaků, jako bílý přízrak, zkrocený a ošlehaný větrem. Muži dole v kapli říčeli a zpívali. Rvali se mezi sebou, nepřítčtně opilí. Jeden rybář vrhl nůž a přibodl bratra ke zdi. Ten se svíjel jako had a řval bolestí.

Guthrie se zvedl. „Ticho, vy psi!“ vykřikl. „Nedokážete pít poklidně, aby ostatní mohli snít? Takhle čekáte, až se vítr změní?“

Jeho hlas zanikl ve výsměchu a pošklebování. Jeden z mužů na něj namířil roztřesený prst. „Jo, ty nám povídej něco o poklidu, Guthrie, ty slabošskej troubo. Když ti manželka zrovna teď hanobí lože s cizím chlapem. Počítám, že budem mít na ostrově kapku novy krve.“ Přidal se sbor rozchechtaných hlasů a všichni muži na něj ukazovali prstem. „Jo, jo, Guthrie, jen se podívej na manželku!“

Zuřivě zařval, skočil mezi ně a mlátil je hlava nehlava. Bylo jich však na něj příliš mnoho, vyhodili ho z kaple a mrštili jím na hrubou přístavní hráz. Chvilí ležel zpola omráčený, pak se otrásl jako pes a vstal. Jane je tedy prostopášnice. Jane ho podvedla. Připomněl si manželčino tělo, bílé a štíhlé. Obestřel ho závoj nepřičetnosti smísené s nenávistí a touhou. Vyklopýtal do tmy, do kopce k chatrči. V žádném okně se nesvítilo; místnosti byly prázdné.

„Jane,“ zavolal, „Jane, kde se schováváš s tím svým kriváckým milencem?“ Nikdo mu neodpověděl. Zmocnil se ho vztek, vzlykl a strhl ze zdi sekeru – velký, toporný nástroj, který používal na štípání dříví. „Jane,“ vykřikl ještě jednou, „vylez, slyšíš?“ Proti větru otrásajícímu zdmi chatrče byl jeho hlas bezmocný. Guthrie se schoulil u dveří a čekal, sekeru v ruku. Hodiny mýjely a on otupěle seděl a čekal na její návrat. Přišla před úsvitem, bledá a rozechvělá, jako ztracená. Zaslechl její kročeje na cestě. Pod nohama jí praskla větvička. Sekera se zvedla.

„Guthrie,“ vykřikla Jane. „Guthrie, nech mě být, nech mě být.“ Roztáhla prosebně ruce, on je však odstrčil, udeřil ji sekerou do hlavy a roztříštil jí lebku. Padla k zemi, zkroucená, hrozná, k nepoznání. Naklonil se nad ni, zíral na její tělo, těžce dýchal. Před očima mu tekla krev. Přisedl k ní, smysly rozhoupané, mysl prázdnou. Upadl do opileckého spánku s hlavou na její hrudi.

*

Když se probudil, střízlivý, opět při smyslech, spatřil u nohou její mrtvolu. Vytřeštil na ni v hrůze oči, nechápal. Sekera byla pořád na podlaze. Ležel omráčený a vyděšený, bylo mu zle, nedokázal se ani pohnout. Pak se zaposlouchal, jako

by čekal zvuk, na který uvykl. Všude bylo ticho. Così se změnilo. Vítr. Už neslyšel vítr.

Vrávoravě se zvedl a rozhlédl se po ostrově. Vzduch byl chladný. Zatímco Guthrie spal, přišel déšť. Od jihozápadu vál chladný, stálý větřík. Moře bylo šedé a klidné. Daleko na obzoru spatřil černou tečku; na pozadí oblohy se rýsovaly její bílé plachty.

Briga za ranního přílivu odplula.

LOUTKA

Předmluva

Následující stránky byly nalezeny v omšelé náprsní tašce, která – velice promáčená a zbarvená slanou vodou – ležela zastrčená ve štěrbině skály v jisté zátoce.

Jejich majitele se nepodařilo najít a ani nejusilovnější pátrání neodhalilo jeho totožnost. Buď se ten nešťastník utopil poblíž místa, kde svou náprsní tašku ukryl, a jeho mrtvolu odneslo moře, nebo stále bloudí po světě a pokouší se zapomenout na sebe i na svou tragédii.

Některé stránky jeho příběhu byly natolik poničené živly, že jsou zcela nečitelné; proto je tu mnoho mezer a leccos se jeví bez ladu a skladu, včetně náhlého a neuspokojivého závěru.

Pokud se slova či řádky nedaly rozluštit, vložil jsem mezi věty tři tečky. Jestli je ten bláznivě nepravděpodobný příběh pravdivý nebo jestli je to vše jen hysterický produkt chorého mozku, to se už nikdy nedozvíme. Zveřejňuji tyto stránky jedině z toho důvodu, abych uspokojil naléhavé žádosti mnoha přátel, kteří se o můj nález zajímají.

dr. E. Strongman

Napsáno v nejmenované zátoce v jižní Anglii

Rád bych věděl, jestli si lidé uvědomují svůj stav, když jsou šílení. Někdy si myslím, že mi mozek pukne, jak je přeplněný hrůzou a příliš velkým zoufalstvím.

A nikde nikdo; v životě jsem se necítil tak nevýslovně osamělý. Proč by mi mělo pomoci, když to sepíšu? ... Vyzvracet jed, co mám v mozku.

Jsem otrávený jedem, proto nemůžu spát, proto nemůžu zavřít oči, aniž vidím tu jeho prokletou tvář...

Kéž by to byl pouhý sen, něco, čemu se lze zasmát, či nějaká zrudná představa.

Smát se je tak snadné, kdo by se nechtěl popadat za břicho a puknout smíchy. Jen se smějme, až nám potečou slzy – jestli chcete, je to legrace. Ne, prázdnota je bolestná a ve mně se všechno rozlámalo.

Kdybych dokázal cítit, měl jsem za ní jít třeba na konec světa, i kdyby mě prosila, abych to nedělal, nebo si mě oškivila sebevíc. Měl jsem ji naučit, co to je být milována mužem – ano – mužem, a měl jsem jeho hnusné ošoupané tělo vyhodit z okna a dívat se, jak i se svými zlými, zkrivenými krvavě červenými rty navždy mizí...

Naplňuje mě pocit horkosti, naprostá neschopnost uvažovat.

A sám sebe klamu, když si říkám, že by se ke mně vrátila.

Nešel jsem za ní, protože jsem věděl, že je to beznadějně. Nikdy by mě nemilovala – nikdy nebude milovat žádného muže.

Někdy na to všechno dokážu myslet nezaujatě a je mi jí líto. Přichází o tolik – o tolik – a nikdy se nikdo nedozví pravdu. Jaký byl její život, než jsem ji poznal, jaký je teď?

Rebeko – Rebeko, když na tebe pomyslím, na tvůj bledý vážný obličej, na tvé velké, výrazné, fanatické oči podobné očím světice, na úzká ústa skrývající zuby, ostré a bělostné jako slonovina, na aureolu nespoutaných vlasů, elektrizující, temnou, neovladatelnou – nikdy nikdo nebyl krásnější než ty. Kdo kdy pozná tvé srdce, kdo kdy pozná tvou duši?

Náruživá, zdrženlivá a bezcitná; musíš být bezcitná, když jsi udělala, cos udělala. Je v tobě ono neblahé ticho – pevné sebezapření, které naznačuje skrytý oheň – ano, planoucí, neuhasitelný oheň. Existuje snad něco, co jsem s tebou ve svých snech nedělal, Rebeko?

Byla bys osudná každému muži. Jiskra, která zapaluje a sama se nespálí, oheň rozdmýchávající další plameny.

Miloval jsem na tobě snad něco jiného než tvou lhostejnost a náznaky v jejím pozadí?

Miloval jsem tě příliš, chtěl jsem tě příliš, choval jsem k tobě příliš velkou něhu. To vše mi teď spočívá v srdci jako pokroucený kořen, v mozku jako smrtelný jed. Učinila jsi ze mě šílence. Naplnila jsi mě jakousi hrůzou, ničivou nenávistí blízkou lásce – hladem, ze kterého se dělá mdlo. Kéž bych na okamžik – jenom na okamžik – dokázal být klidný a při smyslech.

Chci vytvořit přehled – řádně uspořádat data.

Myslím, že poprvé to bylo v bytě u Olgy. Pamatuju se, že

venku přelo a déšť zanechával na okenním skle špinavé šmouhy. Pokoj byl plný, spousta lidí si povídala u piana – byl tam Vorki, snažili se ho přemluvit, aby zazpíval, a Olga řičela smíchy.

Odjakživa jsem nesnášel ten její ostrý, pronikavý smích. Seděla jsi – Rebeka seděla na stoličce u krbu.

Nohy měla skrčené pod sebou a vypadala trochu chlapecky, jako elf.

Ke mně byla otočená zády a na hlavě měla podivnou kožešinovou čepičku. Vzpomínám si, že mi připadalo legrační, jak tam sedí, a chtěl jsem se jí podívat do obličeje. Zavolal jsem Olgu, aby mě představila.

„Rebeko,“ řekla, „Rebeko, ukaž se.“ ... při otočení sundala čapku. Vlasy jí vyskočily jako čertík, oči se doširoka otevřely – a Rebeka se kousla do rtu a usmála se na mě.

Vzpomínám, jak jsem si k ní přisedl na podlahu a povídal a povídal – co na tom, co jsem říkal, samozřejmě hlouposti, nesmysly, ale ona mluvila zdrženlivě, jako se zatajeným dechem. Moc toho neřekla, usmívala se... oči vizionáře, fanatika – viděly toho příliš mnoho, požadovaly příliš mnoho – člověk se v nich ztrácel a začínal být neschopný odporu. Jako když tone. Od okamžiku, kdy jsem ji spatřil, jsem spěl ke zkáze. Odešel jsem od ní, šel jsem pryč a potácel se po nábřeží jako opilec. Obličeje na mě cosi drmolily, ramena do mě narážela a já si uvědomoval odrazy nejasných světél na mokrých chodnicích i tlumený dopravní ruch – a za tím vším jsem viděl její oči, neuvěřitelně rozčuchané vlasy, štíhlé chlapecké tělo... všechno se teď vyjasňuje, vidím vše, jak se to postupně odehrávalo, vidím každý okamžik té hry. Šel jsem znovu k Olze a ona tam byla.

Přistoupila přímo ke mně. „Máš rád hudbu?“ zeptala se vážně jako dítě. Proč to řekla, nevím, u piana nikdo nese- děl – odpověděl jsem neurčitě a povšiml si barvy její pleti, byla světle krémová a svěží, čistá jako voda.

Byla oblečená v hnědém, myslím, že to byl nějaký samet, a kolem krku si uvázala červený šátek.

Hrdlo měla velice dlouhé a útlé jako labuť. Pamatuju se, že jsem si pomyslel, jak snadné by bylo ten šátek utáhnout a uškrtnit ji. Představoval jsem si její obličej, když umírá – rozevřené rty a tázavý pohled v očích – bylo by vidět bělmo, ale ona by neměla strach. To vše během té chvíličky, zatím- co ke mně promlouvala. Dostal jsem toho z ní velmi málo. Zřejmě je houslistka, sirotek a žije sama v Bloomsbury.

Ano, hodně prý cestovala, a zejména po Maďarsku. Tři roky žila v Budapešti, studovala hudbu. Anglie jí mohla být ukradená, chtěla se vrátit zpátky do Budapešti. Ta pro ni byla jediné město na světě.

„Rebeko,“ zavolal někdo a ona se s úsměvem letmo ohlédla přes rameno. Co všechno by se dalo napsat o Rebečině úsměvu! Byl tak zářivý, tak nesmírně živý, a přesto vzdá- lený, jako z jiného světa, vůbec se nevztahoval k ničemu, co kdo řekl. Oči se jí proměnily, jako by na ně dopadl stříbrný paprsek.

Toho dne odešla záhy a já přešel přes pokoj, abych se na ni vyptal Olgy. Olga mi toho moc povědět nemohla. „Po- chází z Maďarska,“ odpověděla, „nikdo neví, kdo byli její rodiče, já si představuji, že byli Židé. Sem ji přivedl Vorki. Objevil ji v Paříži, hrála na housle v jedné z těch levných rus- kých restaurací. Ona s ním ale nechce mít nic společného, žije úplně sama. Podle Vorkiho má ohromný talent, jen

kdyby se tomu věnovala, nikdo se jí nevyrovná. Jenže ona na tom nepracuje, zřejmě je jí to jedno. Slyšela jsem ji hrát u Vorkiho – úplně mi z toho běhal mráz po zádech. Stála na opačném konci pokoje, vypadala jako z jiné planety – vlasy jí trčely na všechny strany jako hříva – a hrála. Ty tóny byly podivné, příjemně vtíravé, v životě jsem nic takového neslyšela, vůbec se to nedá popsat.“

Znovu jsem od Olgy odešel jako ve snu a před očima mi tančila Rebečina tvář. Viděl jsem, jak hraje na housle – stála zpříma a pevně jako dítě, oči doširoka otevřené, rty v úsměvu roztažené.

Příští den večer měla hrát v bytě u Vorkiho a já jsem si ji šel poslechnout. Olga nepřeháněla, navzdory vší své oči-vidné, plytké neupřímnosti. Seděl jsem jako zmámený, nedokázal jsem se ani pohnout. Nevím, co hrála, ale bylo to ohromující – úžasné. Neuvědomoval jsem si nic jiného, než že jsme s Rebekou spolu – mimo svět, ztraceni – ztraceni v nevýslovné blaženosti. Stoupali jsme vzhůru, pak jsme letěli, výš – a výš.

V jednu chvíli se zdálo, že housle protestují, a bylo to, jako když mě odmítá a já ji pronásleduju – pak přišel příval zvuků, směsice přijetí a odmítnutí, změt tónů, v nichž se mísily touha, příjemnost a nesnesitelná radost. Cítil jsem, jak mi srdce duní jako motor mohutné lodi a krev ve spáncích pulzuje.

Rebeka se stala částí mne, stala se mnou – bylo to příliš silné, bylo to příliš nádherné. Dosáhli jsme vrcholu, dál už to nešlo, zdálo se, že mě oslepilo slunce. Zvedl jsem oči – Rebeka se na mě usmívala, housle skončily nebeským tónem – bylo to naplnění snu.

Vyčerpaně jsem se opřel zády o pohovku, vnímání se mi rozostřilo – bylo to příliš báječné, příliš báječné. Teprve po třech minutách jsem byl zase plně při smyslech. Měl jsem pocit, jako bych se vrhl za spánkem do černé propasti věčnosti – a znovu se probudil.

Nikdo si mě nevšímal, Vorki roznášel drinky a Rebeka seděla u piana a listovala notami. Když ji žádali, aby zahrála ještě něco, odmítla se slovy, že je unavená. Úpěnlivě ji prosili, a tak uchopila housle a zahrála – cosi zcela krátkého, ale velice krásného a čistého jako dětská modlitba.

Později toho večera za mnou přišla a přisedla si; na chvíli se mě zmocnilo příliš velké pohnutí a já nedokázal promluvit. Pak jsem si řekl, že jsem trouba, otočil jsem se k ní a pohlédl jí do obličeje.

„Když jsi hrála, vzbudila jsi ve mně kouzelný pocit,“ řekl jsem jí, „bylo to krásné, opojné. Nikdy na to nezapomenu. Máš vzácný – ne – velmi nebezpečný talent.“ Nejdřív mlčela a posléze odpověděla svým zdrženlivým způsobem, jako se zatajeným dechem. „Hrála jsem pro tebe,“ přiznala, „chtěla jsem vidět, jaké to je hrát pro nějakého muže.“ Její slova mě zmátla, vypadala naprosto nevysvětlitelně. Nelhala, její oči hleděly přímo do mých, a usmívala se.

„Co tím chceš říct?“ zeptal jsem se. „Copak jsi nikdy nikomu nehrála a svůj dar používáš jen k tomu, abys těšila sama sebe?“

„Možná,“ odpověděla zvolna, „možná, je to tak, neumím to vysvětlit.“

„Chtěl bych tě zase vidět,“ řekl jsem jí, „rád bych tě navštívil, setkal se s tebou o samotě, abychom si mohli povídat, skutečně povídat. Myslím na tebe od chvíle, kdy jsem tě

spatřil u Olgy, to přece víš, že? Proto jsi dneska večer hrála pro mě, je to tak?“

Chtěl jsem vymámit odpověď z jejích rtů, chtěl jsem ji přinutit, aby přisvědčila. Pokrčila rameny, odmítla se vyjádřit určitě, bylo to nesnesitelné.

„Nevím,“ odpověděla, „nevím.“ Pak jsem ji požádal o adresu a ona mi ji dala. Měla toho mnoho a setkání se mnou se bude moct uskutečnit až koncem týdne. Krátce poté se společnost rozešla a Rebeka zmizela.

Dny plynuly, ale připadaly mi nekonečné, nemohl jsem se dočkat, až ji zase uvidím. Myslel jsem na ni neustále.

V pátek jsem to už nemohl vydržet a šel jsem k ní. Bydlela v podivném domě kdesi v Bloomsbury. Byt měla pronajatý v nejvyšším patře. Výhled odtamtud byl nezajímavý, pochmurný, nechápal jsem, jak tam Rebeka může vydržet.

Otevřela mi sama a zavedla mě do velké prázdné místnosti s hořícími naftovými kamny; vypadalo to jako ateliér. Ponuřost prostoru mě zarazila, Rebeka si ale zřejmě ničeho nevšimla a vybídla mě, abych se posadil do ošoupaného křesla.

„Tady cvičím,“ řekla mi, „a jím. Je to světlý pokoj, že?“ Na to jsem nic neřekl a ona šla k příborníku a vytáhla nějaké pití a pár starých keksů. Sama si nevzala nic.

Připadala mi divná, vzdálená – jako by ji otravovalo, že tam jsem. Náš rozhovor byl nucený, s odmlkami. Uvědomil jsem si, že nedokážu říct nic z toho, co jsem říct chtěl. Chvíli mi hrála, ale byly to samé klasické skladby, které jsem znal, zcela odlišné od toho, co hrála tehdy večer u Vorkiho.

Než jsem odešel, ukázala mi svůj maličký byt. Byla tam komůrka, kterou používala jako kuchyň, stísněná koupelna

a malá ložnice zařízená jako klášterní cela, úplně jednoduchá, skoro prázdná. Z ateliéru vedly dveře do další místnosti, tu mi však neukázala. Byl to určitě dost velký pokoj – viděl jsem pak z ulice okno a sledoval, jak přes něj Rebeka zatahuje těžké záclony...

(Poznámka: Následuje několik stránek, které jsou zcela nečitelné, pokryté skvrnami a zažloutlé. Vyprávění zřejmě pokračuje uprostřed věty. Dr. Strongman)

„... skutečně chladná ne,“ tvrdila neústupně, „snažím se ti vysvětlit, že v jistém ohledu jsem zvláštní, nikdy jsem nepoznala nikoho, na kom by mi záleželo, nikdy jsem se nezamilovala. Lidi mě vždycky spíš odpuzovali, než přitahovali.“ – „Tím se nevysvětluje, jak hraješ,“ vmísil jsem se netrpělivě. „Hraješ, jako bys znala všechno – všechno.“

Její lhostejnost mě začínala připravovat o rozum, nebyla přirozená, byla záměrná; pořád jsem měl pocit, že cosi tají. Cítil jsem, že bych neměl nikdy odhalit, co skrývá v mysli, jestli je jako spící dítě, květina před rozkvětem – nebo jestli mi lže od prvního do posledního slova; v tom případě by každý muž mohl být jejím milencem – každý muž.

Mučily mě pochybnosti a žárlivost, pomýšlení na jiné muže mě přivádělo k šílenství. A ona mi neposkytla žádnou útěchu, hleděla na mě velkýma bledýma očima, čistýma jako voda, a já bych přísahal, že je nedotčená panna – ale i tak? Stačil pohled, úsměv, a mé trápení a mizérie byly hned zpátky. Chovala se nemožně, všemu unikala, a přesto právě takhle fatální zdrženlivost mě rvala a lámala na kusy, dokud se má láska k ní nestala posedlostí, strašlivou hnací silou.

Vyptával jsem se na ni Olgy, vyptával jsem se Vorkiho,

vyptával jsem se každého, kdo ji znal. Nikdo mi nedokázal nic říct. Nic.

Zatímco tohle píšu, zapomínám dny a týdny, jako by pro mě neexistoval žádný časový sled, jako bych vstal z mrtvých, jako bych se reinkaroval z prachu a popela, abych znovu prožil celý svůj prokletý život – neboť jak jsem žil, než jsem se zamiloval do Rebeky, kde jsem byl, co jsem byl?

Měl jsem tehdy v neděli raději psát – v tu neděli, co znamenala skutečný konec; jenže já to nevěděl, myslel jsem, že je to začátek. Byl jsem jako člověk, který kráčí za tmy, ne, který kráčí za světla s očima otevřenými a nic nevidí – schválně zaslepený.

Neděle, den falešného a pomýleného štěstí. Kolem deváté večer jsem přišel k ní domů. Očekávala mě. Měla na sobě šarlatové oblečení – jako Mefistofeles, podivné oblečení, v jakém mohla chodit jenom Rebeka. Vypadala vzrušeně, omámeně – pobíhala po pokoji jako elf.

Pak mi přisedla k nohám, své vlastní složila pod sebe a hubené hnědé ruce natáhla ke kamnům. Dětsky se smála a chichotala, připomínala mi nezbedné dítě, které se chystá provést nějakou darebnost.

Pak se náhle ke mně otočila; obličej měla bledý, oči podivně rozzářené. „Je možné, aby někdo miloval tak moc, že mu poskytuje rozkoš, nevýslovnou rozkoš, když tomu druhému ubližuje?“ zeptala se. „Mám na mysli, když jemu ubližuje žárlivostí a zároveň ubližuje sám sobě. Rozkoš a bolest, stejná směs rozkoše a bolesti, jen jako experiment, nezvyklý pocit?“

Zmátla mě, ale pokusil jsem se jí vysvětlit, co se míní sadismem. Zdálo se, že chápe, a párkrát zamýšleně přikývla.

Pak se postavila a pomalu přešla přes pokoj ke dveřím, které jsem dosud nikdy neviděl otevřené. Zůstala stát s rukou na klíče; zdála se podivně bledá, nespoutané vlasy jí trčely na všechny strany. „Chci tě seznámit s Juliem,“ řekla. Zvedl jsem se z křesla a šel k ní. Neměl jsem tušení, o čem mluví. Vzala mě za ruku a otevřela dveře. Spatřil jsem pokoj se zaoblenými stěnami a nízkým stropem. Stěny byly pokryté sametovými drapériemi, snad kvůli tlumení zvuku, a okno bylo zatažené dlouhými těžkými závěsy. V krbu hořel oheň, spíš jen skomíral. Před ním stál divan poházený polštáři a jediné světlo pocházelo od malé lampy se stínidlem, takže v pokoji byla polotma.

V místnosti stálo také křeslo, otočené k divanu.

V křesle cosi sedělo. V srdci mě podivně zamrazilo, jako kdyby v pokoji strašilo. „Co je to?“ zašeptal jsem.

Rebeka uchopila lampičku a přidržela ji nad křeslem. „Tohle je Julio,“ odpověděla tiše. Přikročil jsem blíž a to, co jsem spatřil, mi připadalo jako asi šestnáctiletý chlapec, oblečený do smokinkového saka, vesty, košile a dlouhých španělských kalhot.

Něco tak zlého jako jeho obličej jsem v životě neviděl. Byl popelavě bílý, ústa krvavě červená rána, smyslná a perverz- ní. Nos vyzábělý s rozšířeným chřípím, oči kruté, lesklé, úzké a nezvykle nehybné. Jako by zíraly přímo skrz vás – oči je- střába. Hladké černé vlasy byly sčesané z bílého čela přímo dozadu.

Byl to obličej satyra, šklebícího se nenávislného satyra.

Pak jsem si uvědomil zvláštní pocit zklamání, bezmocné nechápavosti, němé nevěřícínosti.

V křesle žádný chlapec neseseděl. Byla to loutka. Vypadala

zatraceně živě, jako člověk s výrazně odporným charakterem, ale přesto loutka.

Jenom loutka. Oči civěly do mých, nic nerozpoznávaly, ústa se vilně šklebila.

Pohlédl jsem na Rebeku, pozorovala můj obličej.

„Nechápu,“ řekl jsem, „co má tohle všechno znamenat? Kde jsi přišla k téhle odpudivé hračce? Děláš si ze mě legraci?“ Mluvil jsem úsečně, cítil jsem se nepříjemně a zaskočeně. V příštím okamžiku se místnost ocitla ve tmě, Rebeka vypnula lampu. Pocítil jsem její paže kolem krku a její ústa na svých.

„Mám ti teď říct, že tě miluju?“ šeptala. „Mám?“

Zalila mě jakási horká vlna, podlaha jako by se mi rozhoupala pod nohama. Tiskla se ke mně a líbala mě na hrdlo, vzadu na krku jsem cítil její prsty. Nechal jsem její ruce bloudit po mém těle a ona mě znovu políbila. Bylo to fantastické – bylo to šílené – bylo to jako smrt.

Nevím, jak dlouho jsme tam stáli, nepamatuju si nic, slova ani myšlenky či sny – jenom ticho té potemnělé místnosti, tlumenou zář v krbu, tlukot vlastního srdce – jeho zpěv v uších – a Rebeku – Rebeku. Když – a nedokážu říct, jestli uplynuly hodiny nebo roky – jsem zvedl oči nad její hlavu, pohlédl jsem přímo do jeho očí – do těch jeho zatracených očí loutky.

Zdálo se, že po mně lascivně pošilhávají, jedno obočí bylo zvednuté a krvavě červená záludná ústa v koutku pokroucená. Chtěl jsem na něj skočit a rozbít mu ten ohavný šklebící se obličej, rozdupat jeho hnusné lidské tělo. Je snad Rebeka šílená, že si nechává takovou hračku, jaký k tomu má motiv, kde k ní přišla? Na mé otázky však neodpověděla.

„Pojď pryč,“ vyzvala mě a odtáhla mě z pokoje zase zpátky do ostře zářícího světla holého ateliéru. „Teď musíš jít,“ vyzvala mě bez dechu, „je pozdě – zapomněla jsem.“ Pokusil jsem se ji opět obejmout, chtěl jsem ji znovu a znovu líbat, to přece nemyslím vážně, abych teď odešel.

„Zítřa,“ řekla netrpělivě, „slibuju ti zítřa, ale teď ne. Jsem unavená a zmatená – nevidíš? Nech mě o samotě, jen dneska večer, je to příliš silné. Nic nechápu.“

Netrpělivě dupla, vypadala nesvá. Viděl jsem, že je to beznadějná. Sebral jsem své věci a šel jsem – a chodil jsem a chodil – myslím, že celou noc.

Úsvit mě zastihl na Hampstead Heath, šedý a neslunečný; z olovené oblohy lilo jako z konve.

Tělo jsem měl prochladlé, ale mozek v jednom ohni. Znovu jsem si byl jistý, že mi Rebeka lhala – od chvíle, kdy mě políbila, jsem věděl, že mi lhala.

Měla už pět, deset, čert ví kolik, dvacet milenců – a já k nim nepatřím.

Ne, já k nim nepatřím.

Ocitl jsem se nedaleko centra Camdeny, po ulicích rachtily autobusy; pořád ještě přšelo, kolem mě se trousili lidé, postavy schoulené pod deštníky.

Někde jsem zastavil taxi a odjel domů. Ulehl jsem, aniž jsem se svlékl, a usnul jsem. Když jsem se probudil, byla zase tma; muselo být kolem šesté večer. Pamatuju se, že jsem se automaticky umyl, a znovu jsem se vydal pěšky směrem k Bloomsbury.

Dorazil jsem k jejímu bytu a zazvonil.

Beze slova mě pustila dovnitř a pak se posadila k naftovým kamnům v ateliéru. Řekl jsem jí, že budu jejím milencem.

Mlčela. Kolem úst měla tenké vrásky a pod očima červené kruhy, jako by plakala. Sklonil jsem se k ní, abych ji políbil, ale odstrčila mě.

Rychle se rozpovídala.

„Musíš zapomenout, co se stalo včera v noci. Dneska si uvědomuju, že jsem udělala chybu. Není mi dobře. Nespala jsem. Všechno mě to hrozně trápí. Musíš mě nechat o samotě.“

Pokusil jsem se ji obejmout a překonat její zábrany. Bylo to jako bušení do ocelové hradby. Zůstala mi v náručí chladná a nehybná. Ústa měla ledová. Odešel jsem s pocitem beznaděje. Pak následoval týden pochybností a muk. Někdy si ode mě beze slova odsedla, někdy bych přísahal, že mě miluje. A nedovolovala mi, abych se jí dotýkal, prý nemá náladu. Musím čekat, až mě bude zase chtít. Musím čekat v napětí. O Juliovi se nikdy nezmínila. Do toho pokoje jsme už nikdy nevstoupili. Ptal jsem se jí, co s ním udělala. Odpověděla vyhýbavě a změnila téma. Naléhat na ni bylo zbytečné. Doháněla mě k šílenství. Byla nesnesitelná.

A přesto jsem to bez ní nemohl vydržet. Nemohl jsem bez ní žít.

Jednoho večera byla vlídná a něžná. Usedla mi k nohám a povídala o hudbě, o svých plánech do budoucna. Pořád se měnila. Nikdy nebyla stejná.

Pocítoval jsem beznaděj. Moje postavení bylo absurdní – ale co jsem měl dělat? Šílel jsem po ní – stala se pro mě posedlostí.

A teď docházím k poslednímu večeru, úplně poslednímu. Pak už následuje jen zhroucení – prázdnota – pekelné hlubiny – a sklíčující samota, naprostá samota.

Musím si to ujasnit – kdy to bylo, v kolik hodin? V sedm, možná v osm. Nemůžu si vzpomenout. Odcházel jsem z bytu a ona mě doprovázela ke dveřím.

Náhle mě objala a políbila... Ve vyprahlých pouštích byli muži, které slunce tak znetvořilo, že se z nich staly strašidelné přízraky – umírající žízni, spálené, pološilené a rozpolcené. Oči měli krvavé, jazyky prokousané – a pak narazili na vodu.

Vím to, protože jsem byl jedním z nich.

Jen se smějte všem těm přirovnáním, říkejte, že jsem blázen, ale smát se můžu spíš já.

Jsou jisté ženy – jenže vy jste nelíbali Rebeku, nemůžete to vědět.

Jste spící blázen. Nikdy jste si nezačal představovat...

(Poznámka: Mnohé z toho vypadá zcela nesrozumitelně a následující čtvrt stránky zaplňují jen přerušované věty a zpola formulované myšlenky. Pak vyprávění pokračuje. dr. Strongman.)

Bylo to šokující. Dovolila mi, abych ji líbal znovu a znovu. Uchopil jsem její obličej do dlaní a pohlédl jí do očí.

„Kdo byli tvoji milenci?“ zeptal jsem se. „Jak často jsi je takhle líbala? Kdo tě naučil takhle líbat? Kdo byl první, úplně první? Pověz mi.“

Mysl jsem měl zastřenou zuřivostí, ruce se mi třáslly.

„Přísahám, že jsi první muž, kterého jsem kdy políbila. Přísahám, že před tebou žádný jiný nebyl. Nikdy. Nikdy.“

Hleděla mi přímo do očí. Její hlas byl pevný. Poznal jsem, že mluví pravdu.

„Teď musíš jít,“ vyzvala mě, „přijdeš zítra a pak si toho navzájem tolik, tolik povíme.“

Usmála se na mě. Nahlédl jsem přímo skrz její hradbu zdrženlivosti, přímo skrz led k plamenu, ke skrytému ohni.

Pamatuju se, jak jsem odešel z bytu a někde se zastavil na večeri. Hlavu jsem měl v jednom ohni. Cítil jsem se, jako když chodím mezi bohy. Bylo neuvěřitelné, že by mě Rebece mohla milovat, bylo neuvěřitelné, že bych mohl poznat takové štěstí. Chtělo se mi křičet. Chtělo se mi skákat radostí.

Šel jsem domů a přecházel jsem po pokoji sem tam. Spát jsem nemohl, zdálo se, že mi ožil každý nerv v těle.

Pak náhle, o půlnoci, jsem to už nevydržel. Musel jsem jít k Rebece, prostě musel.

Cítil jsem, že má láska k ní je tak silná, že mi Rebece porozumí. Bude mě očekávat. Ona to pochopí. Musí to pochopit.

Jak jsem se dostal k jejímu bytu, nevím. Zdálo se, že vteřiny pádí, a já stál venku na ulici a zíral nahoru do oken.

Přemluvil jsem nočního vrátného, aby mě pustil do domu; napůl spal a nechal mě jít nahoru. Za jejími dveřmi jsem naslouchal – zevnitř se nic neozývalo. Klidně to mohl být vchod do hrobky.

Položil jsem ruku na kliku a pomalu ji stiskl. K mému překvapení nebylo zamčeno – Rebece po mém odchodu určitě zapomněla otočit klíčem.

Vkročil jsem dovnitř, všude tma. „Rebece,“ zavolal jsem tiše, „Rebece.“ Žádná odpověď.

Dveře ložnice byly otevřené, ale nikdo tam nebyl.

Pak jsem vstoupil do kuchyně a do koupelny, obě byly prázdné.

A náhle jsem to věděl. Cosi mi sevřelo srdce – chladný, studený strach.

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.